

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
 Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
СИЛАБУС
 навчальної дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»
 на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс
Освітня програма/спеціалізація	Міжнародний бізнес
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
 науковий ступінь і вчене звання,
 посада

Пожар Артем Анатолійович
 к.е.н., доцент
 кафедри міжнародної економіки та
 міжнародних економічних відносин

Контактний телефон	+38099 5043858
Електронна адреса	puet.me@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.memev.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=934

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування системи теоретичних знань і набуття навичок щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності в різних сферах бізнесу.
Тривалість	5 кредити ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Форми: лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом Методи: симуляційні, дискусійні ігри; мозковий штурм; метод кейсів, ситуаційний аналіз
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Наявність знань з міжнародної макроекономіки, міжнародної мікроекономіки, міжнародної економічних відносин, міжнародного бізнесу, економічного аналізу в міжнародному бізнесі, міжнародних фінансів.

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
• ПРН 04. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища. • ПРН 07. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. • ПРН 10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку. • ПРН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі. • ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними. • ПРН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	• ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов • ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. • СК 04. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях. • СК 05. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них. • СК 06. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі. • СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Основи здійснення зовнішньоекономічної діяльності		
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Особливості формування і реалізації зовнішньоекономічної стратегії держави на сучасному етапі. 2. Практичні приклади реалізації національних принципів ЗЕД. 3. Загальний аналіз попереднього досвіду і перспектив розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. 4. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні. 5. Вплив розміру країни на її участь у міжнародній торгівлі.).
Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Торгові договори і торгові угоди. 2. Види торгово-політичних режимів. 3. Класифікація підприємств, що діють на світовому ринку. 4. Міжнародні договори, національне законодавство України та торгові звичаї як основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів. 5. Особливості застосування на практиці Конвенції ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів». 2) Мозковий штурм на тему «Формування системи

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		регулювання ЗЕД України: проблеми та перспективи».
Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Особливості сучасної тарифної політики України та інших держав. 2) Практична робота. Передбачає роботу в комп'ютерному класі з програмним комплексом MD Office під керівництвом викладача. Заняття має тренувальний характер і передбачають виконання розрахункових робіт – вирішення конкретних завдань щодо визначення митної вартості товарів.
Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування Поточна модульна робота	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Контингентування та ліцензування, їх вплив на рівень цін. 2. "Добровільні" обмеження експорту та встановлення мінімальних імпорتنих цін. 3. Ембарго: відкрита і завуальована форми, причини і наслідки введення. 4. Методи "прихованого протекціонізму". 5. Фінансові методи стимулювання експорту. Оцінка експортного потенціалу України. 6. Демпінг і антидемпінг. Порядок визначення показників "демпінгова маржа" і "школа від демпінгу"
Модуль 2. Форми та види зовнішньоекономічної діяльності		
Тема 5. Форми виходу підприємства на	обговорення матеріалу занять;	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
зовнішні ринки.	виконання навчальних завдань; тестування	1. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент ЗЕД. 3. Інтернет як засіб ділового спілкування і комунікації. 4. Інтернет як засіб маркетингового дослідження ринку. 5. Інтернет як засіб електронної комерції, реклами. 6. Інтернет – магазини.
Тема 6. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Класифікація посередників за обсягом повноважень і місцем на ринку 2. Способи винагороди посередників: переваги і недоліки. 3. Порівняльний аналіз різних варіантів організації збуту посередниками. 2) Мозковий штурм на тему: «Інструменти захисту прав сторін при різних варіантах організації збуту посередниками: світова практика та реалії України»
Тема 7. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Операції натурального обміну. 2. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. 3. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, франчайзинг, операції з давальницькою сировиною.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Міжнародні договори, національне законодавство України та торгові звичаї як основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів. 2. Методика аналізу виконання контрактних зобов'язань підприємства і динаміки експорту товарів. 3. Особливості визначення опублікованих та розрахункових цін. 4. Валюта ціни, валюта платежу та перерахунок валют у зовнішньоторговій угоді. 5. Технічні і комерційні поправки до ціни. 6. Умови розрахунків: платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит. Заходи проти неплатежу.
Тема 9. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування Поточна модульна робота	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Транспортні операції: алгоритм планування, роль транспорту у зовнішній торгівлі та специфічна відмінність транспортних послуг. 2. Залізничні перевезення. Вплив Укрзалізниці в розвиток зовнішньо-економічного стану країни: транзитні перевезення, методика визначення ціни та специфіка страхування вантажу. 3. Страхування транспортних ризиків: види, причини, підходи, методика.

Інформаційні джерела

1. Артеменко І. А. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3074>
2. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навч. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 243 с.
3. Гончаренко В.В., Пантелеймоненко О.А., Собчак А., Пожар А.А. Cooperatives As An Innovative And Socially Oriented Model Of Providing Medical And Dental Services In The Industry 4.0 // Special Issue: The Recent Economic Trends and their Impact on Marketing. Vol. 38 No. 4 (2020): Special Issue: The Recent Economic Trends and their Impact on Marketing, - <https://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/3987>
4. Гончаренко В.В., Пожар А.А., Єжелей Ю.О. «Третій сектор» і соціальна економіка у сучасному світі. Економіка та суспільство. № 69 (2024). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5108>
5. Денисенко М. П., Панченко В. А., Шапоренко О. І., Федорак В. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навчальний посібник . Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 384 с.
6. Зінчук Т. О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 512 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / за заг. ред. д.е.н. Ю. Є. Петруні. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 331 с.
8. Інкотермс –2020. URL: <http://www.compet.kh.gov.ua/ukr/2443-novi-pravila-inkoterms2020>.
9. Ковтуненко К. В. Менеджмент зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 505 с.
10. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / К. Ю. Величко, В. О. Козуб, Л. Л. Носач та ін. Харків : Видавництво "Форт", 2017. 222 с.
11. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
12. Міжнародна торгівля : підручник. / за ред. Ю.Г. Козака. Київ-Катовіце-Краков : ЦУЛ, 2015. 272 с.
13. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Т. Зінчук, І. Горбачева, О. Ковальчук, Н. Куцмус та ін. Київ: ЦНУЛ, 2017, 512 с.
14. Пожар, А., Стрілець, В., Франко, Л., Флегантова, А., Туль, С., & Єжелей, Ю. (2024). Монетарна політика в умовах війни: український та зарубіжний досвід. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», №2 (112), с. 102-108. <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/255>
15. Пожар А.А., Пантелеймоненко А.О. Перспективи та проблеми європейської інтеграції України. Економіка та суспільство. № 65 (2024). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4426>
16. Стрілець В. Ю., Пожар А. А., Флегантова А. А., Франко Л. Ю., Єжелей Ю. О., Зборик Д. С. Цифровізація як інструмент побудови інноваційної

стратегії розвитку бізнесу країн ЄС в умовах адаптації до кризових тенденцій міжнародної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2024. <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/277>

17. Стрілець В. Ю., Пожар А. А., Франко Л. С., Єжелей Ю. О., Гаращенко Б. В. Стратегія подолання логістичних бар'єрів у контексті розвитку міжнародного туристичного бізнесу України. Ефективна економіка. 2025. № 1 <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5540>
18. Чернишова Л. О., Козуб В. О., Носач Л. Л., Величко К. Ю. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : практикум : навч. посібник. – Харків : «Видавництво «Форт», 2017. 238 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (поточна редакція від 15.05.2021 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Офіційний сайт Інкотермс 2020 в Україні. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms>
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України URL: www.me.gov.ua
5. Офіційний сайт Національного банку України URL: www.bank.gov.ua
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України <http://sfs.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua;>
9. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: [http://www.mtu.gov.ua/;](http://www.mtu.gov.ua/)
10. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. URL: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html;>
11. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. URL: <http://www.dsecu.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. URL: [http://www.iccwbo.org/;](http://www.iccwbo.org/)
13. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: [http:// www.europa.eu.int](http://www.europa.eu.int)
14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 28.04.2020 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
15. Про Митний тариф України: Закон України № 674-IX від 06.04.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Положення про атестацію здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_atestaciyu_zvo.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Порядок допуску студентів до заліково-екзаменаційної сесії https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por_dopusku_zal-ekz_sesiyi-1.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом, але за об'єктивних причин (воєнний стан в Україні, хвороба, працевлаштування, стажування) можливе відвідування занять дистанційно з використанням платформи Moodle.

Порядок навчання студентів за індивідуальним графіком та вільне відвідування навчальних занять: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por_nadannya_studentu_vilne_vidvid.pdf

Політика щодо академічної доброчесності: під час роботи над матеріалом курсу не допустимо порушення академічної доброчесності. Сукупність етичних принципів і правил, якими мають користуватись здобувачі при опануванні дисципліни наведено у наступних науково-методичних матеріалах ПУЕТ:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf. Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадкам академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання та перезарахування кредитів ЄКТС при вступі до Полтавського університету економіки і торгівлі на другий (третій) курс з нормативним терміном навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_perezarah_credytiv.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf> ; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про Правила вирішення конфліктних ситуацій у Полтавському університеті економіки і торгівлі <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziyu-puet.pdf> Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/> .

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Положення про психологічну службу Полтавського університету економіки і торгівлі <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-psychologichnu-sluzhbu-puet.pdf>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ

<http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

<https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці

«Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Інклюзивність навчання: Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-proorganizacziyu-inklyuzyvno-go-navchannya-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity.pdf>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (15 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Модуль 2 (теми 5-9): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (15 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Участь в предметних олімпіадах, наукових гуртках, наукових студентських конференціях, презентація наукового проєкту	10
Разом	100

Перелік активностей для отримання додаткових балів*

Види робіт	Максимальна кількість балів
Участь у студентському науковому гуртку «Глобус»	5
Участь у наукових студентських конференціях	10
Підготовка наукового проєкту	10

Примітка: додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, яка не може перевищувати 100 балів.

**Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення
навчальної дисципліни**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни